

Bb 5852

Olvasótermi használatra

Olvasótermi használat

10917
HÁLAADÁSNAK

37877

ÁLDOZATA,

mellyet

FÉLSZÁZADON KERESZTÜL

FOLYTATOTT

PAPI SZENT HÍVATALA' TISZTEIBEN

LETT MEGERŐSÍTETÉSEÉRT

A' FELSÉGES ÚR ISTENNEK

NAGY SZÁMÚ GYÜLEKEZET,

különösen a' tiszáninneri helvétziai vallástételt
követő főtiszt. Superintend. közönséges Consistoriuma
előtt, a' miskolci újabb templomban bemutatni igye-
kezett Április 29-dikén 1838. eszt.

SZATHMÁRI JÓZSEF,

Miskolci református predikátor 's tiszamelléki super-
intendens.

S. PATAKON,

Nyomtatta Nádas kay András.

1842.

HIRK

B6 5852

REV 1972

1984 MAJ. 3.

263 (439.134)

094(439.134) "1842"

1961 JUL 0 0.

37877

SZENT LECZKE: Zsolt. 116: 12, 13, 14.

Mivel fizessek az Úrnak minden hozzám való jótéteményiért. A' szabadulásért való hálaadásnak poharát veszem, és az Úrnak nevét hívom segítségül. Az én fogadásimat megadom az Úrnak az ő egész népe előtt!

Le ne hajtsd fejedet az éjjeli nyugodalomra, míg egész napimunkáidat meg nem fontolod! így tanácsolta egy a' régi világ bölcsei közül az ő ajkaitól függő tanítványát.— Úgyvagyon, bár mi kis része legyen egy nap földi pályánknak, de huszonnégy órára kimért szakaszai szoros egybekötetésben vannak következő minden napjainkkal, sőt egybekötetésben vannak, a' minket készen váró örökkévaló sorsunkkal, s csak egy sem folyik le ezek közül a' nélkül, hogy helyes vagy helytelen magunkviselete által, jövőndő boldogságunknak vagy boldogtalanságunknak magvat abban

el ne vetettük volna: mennyivel inkább igaz ez életünknek nevezetesebb szakaszaira nézve. Szent kötelességünk ké teszi hát az életnek bölcsesége, ne csak halmozni egymásra esztendeinket, sőt, ha lehet, azoknak csak kis részét se rekeszteni be útainknak gondos megvizsgálása, felfedezett hibáinknak irtogatása, magunk tökéletesítésére szentelt erőködés nélkül.

Estve van szerelmesim reám nézve is— még pedig öreg estve! Istenem' kegyelmeségéből ötven évet, — kettőt az előttem most is tiszteletben levő szikszói, — negyvennyolczat pedig ezen miskolezi reformáta szent ekklezsiában eltöltvén papi szent hivatalom' tiszteinek folytatásában; mind esztendeimnek száma, mind lelki testi tehetségeimnek naponkint szembe tűnőbb gyengülése akaratom ellen is jelentgetik, hogy közel van az éjszaka, mellyen többé nem munkálkodhatom. De minekelőtte lehajtanám fejemet az örök nyugalomra; összeszedem lelki 's testi erőimnek maradványait, 's a' jelen órát arra szentelem, hogy hálaadó áldozatot vigyek azon isteni Felség' eleibe, ki a' maga nagy erejét ez én erőtlenségemben megdicsőíteni méltóztatott.

Ne ütközzetek meg benne szerelmesim!

hogy semmi olly készüléteket nem láttok
 e' szent hajlékban, mineműek kívántattak
 az ó szövetség alatt a' hálaadó áldozatok-
 ra; itt is igaz az, elmúlt az árnyék, meg-
 maradt a' valóság. Ne mondjátok Ízsákkal,
 de hol vagyon az áldozatra való állat?
 Függeszszétek reám szemeiteket — íme itt
 áll előttetek mind az oltár, mind az ál-
 dozat, mind az áldozópap. Szívemet szen-
 telem Isten iránt való háláinnak oltárává,
 mellynek táblájára eltörülhetlen betűkkel
 metszem fel leczkénknek szavait: Mivel
 fizessek az Úrnak minden hozzám
 való 'sat.

Tűrjétek el gyengeségemet, míg haty-
 tyúi énekemet előttetek elrezgeni erőkö-
 döm: sőt mivel szentül hiszem, hogy ked-
 ves hallgatóim ezen Istenben való örömem-
 nek osztályosai, jertek szerelmesim! egye-
 sítsétek szíveteket 's nyelveteket az enyím-
 mel, 's ti is — velem együtt az Urat
 dicsérjétek. Mondjátok alleluját
 mindnyájan.

Ekkor éneklette orgona mellett az e-
 gész gyülekezet a' CXVI-dik Zsoitárnak 7,
 10, 11-dik verseit: Mit adjak az úrnak
 jótétiért 'sat.

Nem csak a' jelen óra, hanem hátrale-

vő minden napjaim' és óráim: sőt a' határtalan; örökkévalóságnak minden szakaszai rövidnek lesznek azon isteni jöttémenyeknek meghálálására, mellyeket szent hívatalomnak lefolyt ötven esztendeje alatt elvenni boldog valék; azért csak a' legnevezetesebbeket hozom emlékezetbe. Hálákat adok tehát Istennek:

Legelőször is természeti életemnek ennyire lett terjedéseért. Kár volt a' semiségnek méhéből valaha kifejleni annak, ki gyönyörűséget nem talál annak meggondolásában, hogy ő él és munkálkodik. Mind az, valami Istentől veszi eredetét, szent, ártatlan és tiszta, s csupán a' vele való visszaélés teheti azt vagy vétkessé, vagy veszedelmessé. A' természetnek szava Isten szava, úgyde a' mi természetünkből foly, hogy attól a' pillanattól fogva, mellyben a' világosságnak első sugára behatott szemünkbe, mindenek felett való gyönyörűséget találjunk életünknek érzésében, minden kívánságaink felett ohajtsuk azon szoros egységnek fenmaradását, melly vagyon a' test és a' lélek között állandóan fentartani, és mind azt, valami ezt félbe szakaszthatná avagy megzavarhatná, magunktól elhárítani igyekezzünk, — e' mondom a' ter-

mészet' urának bölcs intézetéből vagyon, és mindnyájan hódolunk ennek; legnagyobb hűséggel. A' sír és koporsó legborzasztóbb tárgy szemeink előtt; 's akár mint láttasunk panaszolkodni a' rajtunk megnehezedett bajokról és keserőségekről; de csakugyan ritka közülünk, ki életének a' legkésőbb időkre leendő kiterjedését szíve szerint ne óhajtaná. — Jaj de melly rövid, és csak egy tenyérnyi az idő, melly nekünk ide alatt kimérettetett! A' mi életünknek napjai hetven, vagy ha több nyolczvan esztendő, azt mondja a' próféta.

És ímé az Istennek atyai jósága csaknem ezen véghatárig méltóztatott kiterjeszteni életemnek napjait! óh melly nagy kegyelem! óh melly nagy méltatlanság! — Kegyelem, mert ehez nem csak semmi névvel nevezendő jusom, hanem emberi mód szerint reménységem se lehetett. — Nem kecsegtethetett ezzel testemnek erős alkotványa, mert olly vékony testtel fogtam ez előtt ötven esztendővel szent hivatalomhoz, hogy legjobb barátim 's jóakaróim is legfeljebb tíz, tizenkét esztendőre határozták illy roppant gyülekezetben való szolgálatnak terhe alatt életemnek idejét. Ha esz-

tendeim számának szaporodása több húst láttatott is reám rakni; de majd minden esztendőben előfordult ájulásim, inaim gyengeségének bizonyági valának. Nem kecsegtethetett ezzel elhunyt őseimnek példája: mert nem tudnék ezek közül nevezni egyet is, ki csak ennyi esztendőket is, kivált köz hivatalának tisztái között eltölthetett volna mint én.

Neveli ezen jótéteménynek becsét az, hogy ha nem minden változás 's erőtlenség nélkül, de csakugyan hosszas sinlődés nélkül folytak el életemnek ezen napjai; úgy-hogy nem tenne fél esztendőt, a' mit betegség miatt ezen ötven esztendő alatt ágyban fekvéssel töltöttem volna el. Ezeknek meggondolására legforróbb hálára gerjedez szívem 's ezt mondom: „Micsoda vagyok Úram én, és micsoda az én atyámnak háza, hogy engemet illy kegyelemre méltóztattál.“ Te megmentél a' haláltól engem, szemem sírástól, lábaimat eséstől, az élők' földén járok szüntelenül, a' te színed előtt én Istenem!

Hálákat adok Istennek

Másodszor: Azon házi boldogságért, mellyel ó Felsége engemet szeretni

méltóztatott. Ez a házi boldogság fundamentoma, sőt rövid summája földi egész jólétünknek, e nélkül pedig Indiának minden kincsei, a legfőbb rangnak minden fényei között is igen boldogtalan teremtett állatok volnánk. Mít ér ha az egész világ tisztelettel fogad is, ha házunkat úgy nézzük mint tömlöczöt, annak minden tagai undorodva kerülnek, 's minden lépten nyomon sértegetnek bennünket; de a' kívül vett sebek enyhülnek 's hamarébb begyógyulnak, ha azok, kik a' mi testünkből való testek résztvesznek mind örömnkben, mind keserűségünkben, 's vetélkedve erőködnek örömnket öregbíteni, fájdalminkat enyhíteni, könnyűnket szárazgatni. Bizony akár palota, akár alacsony kunyhó legyen, akár a' legpompásabb városban, akár a' legkisebb faluban feküdjék ez az egymást igazán szeretőknek háza; de valósággal mint szeretetnek és egyességnek temploma köz tiszteletünknek tárgya az.

Illy boldogságnak kútfeje csergedezett Istenem' kegyelmességéből darab ideig az én kapuimon belől, 's gyakran megújították annak vizei a' köz szolgálatoknak kedvetlenségei között bádgyadozó szívemet.—
Óh házi boldogságomnak negyvennégy a-

rany esztendeje! melly sebesen, — mint egy a' villám' szárnyain repültetek el fejem felett, — most úgy lebegtek szemeim előtt, mint negyvennégy hetek, 's már töviseket találván az elhervadt rózsáknak helyén, iszapot a' kiapadt kristály színű folyamatoknak helyén, gáncsolódjam é az Isten' igazgatásának útiban? — Nem Uram! nem! sőt a' porig megalázván magamat előtted, mély tisztelettel csókolom azon gyászfátyolokat, mellyekkel életemnek estvéjén házamat bevonni jónak látta végtelen bölcseséged, és azt mondom: A' jót az Istentől elvettem, e' keserűséget nem szenvedném é el? — De sietek elvonni figyelmemet ezen igen érzékenyítő tárgytól. — Ezért is hálákat adok Istennek

Harmadszor: Társaságos életemnek csendességeért. Köz hivatalomnak első esztendejében 1788-ban kiütött török háborútól fogva szüntelen való zivatarok háborgatták egész Európát. A' néhánykori fegyvernyugvások csak tüzesebb háborúra készítő szünnapok valának. Reszketett mind a' száraz, mind a' tenger ezeknek pusztításai között, sőt némelly tartományokban, még ma is mindeneket emésztenek a' benső hábo-

rúnak tüzei! De, áldott legyen a kegyelemnek Istene, ki olly csendes helyen mutatta ki szállásomat, honnan a' legtüzesebb tusakodásoknak, hazafiak közt való visszálkodásoknak híret csak úgy vettem, mint valamelly távollevő menydörgésnek [harsogásait, mellynek nyilaitól teljes bátorságban nyugodhattam! Nem vetett semmi ellenség zsákmányt kevés javaimban, ötven esztendő lefolyta alatt csak egy ellenséges ágyúnak roppanását sem hallottam, a' hazafiak közt való háborúnak pedig csak papirosra rajzolt szörnyüségait is alig-alig képzelhettem. Hazánknek minden szögleteit, városunknak minden utczáit, minden nyelvű, rangú vallásos felekezeti tagait, olly bátorságban 's csendességben nyugodni tapasztalván, mint egy atyának — a' királynak, — egy anyának, — a' magyar hazának — fiaihoz illik; nem lehet, hogy illy forró hálára ne nyissam meg ajakaimat: Az Úrnak kegyelmessége, hogy meg nem emésztettem egészen: mert nem fogyatkoztak el az ő irgalmasságai. — Óh Isten nagy a' te hűséged!

Hálákat adok Istennek

Negyedszer: Azon egyházi csendes-

ségért, mellyben ezen ötven esztendő el-
töltenem megengedte. Nem volt zivatara-
sabb a' polgári társaságnak, mint a' keresz-
tyén anyaszentegyháznak állapotja az idő-
nek ezen szakaszában. Igaz ugyan, hogy
első fundáltatásától fogva harcznak meze-
je volt e' föld ezen mennyből alászállott
Jeruzsálemre nézve; de még is, talán so-
ha sem kéntelenített az olly tüzes, olly
fortélyos ostromokat kiállani, mint a' kö-
zelebb lefolyt ötven esztendő alatt. Hol a'
babonaság, hol a' hitetlenség szorongatták
ezt, hol a' testiség, hol a' tudománynak kü-
lönb-különb szelei erőködtek az embere-
ket elfordítani attól, kiben az ó életök és
boldogságuk elrejtetett, tudniillik a' Jézus
Krisztustól. De áldott legyen Isteunek kö-
nyörülő jósága, melly azt cselekedte, hogy
midőn itt amott szembotúnóleg szaporod-
dott azoknak száma, kiknek a' megfeszít-
tetett Jézusról való tudomány botránko-
zás és bolondság, de a' sokkal nagyobb rész
úgy nézi azt ma is különösen e' mi szent
gyülekezetünkben, mint Istennek hatalmát
minden hívőknek idvességére!

Talán emlékezhetnek még reá némel-
lyek köztetek, hogy közitekbe lett bekö-
szönéseni' alkalmával arra köteleztem volt

magamat, hogy én sem magamat, sem mást, hanem a' Jézust fogom köztetek predikálni, kinek igája könnyű, és kinek terhe reám nézve gyönyörűsége. A' te mindenhatóságodra hivatkozom óh szíveket és veséket vizsgáló! hogy ezen fogadásomat jó lelkiismerettel igyekeztem betölteni mind ez ideig. Magam is állhatatosan ragaszkodtam a' Jezushoz, és sem a' külső fény, sem a' gyalázat, sem félelem, sem reménység által magamat tőle elfordíttatni nem engedtem. Ugyan az ő nekem most is, ugyan az lesz halálom' óráján, ugyan az lesz az örökkévalóságban is, a' ki volt hivatalomnak első napján, tudniillik: Út, igazság és élet, igaz Isten és örök élet! Hallgatóimra nézve is arra törekedtem, hogy ezek közül neki minél többeket lehet megnyerhessek; az Idvezítőnek minél tisztább ismertetére, hívebb követésére, forróbb szeretetére vezéreljem mind azokat, kikre az én munkásságom kiterjedhet. — Legyen áldott, örökké áldott az Úr ki azt cselekedte, hogy az én munkám nem volt hiábavaló e' helyben. Örömmel állottam fel köztetek az evangyéliomnak hirdetésére, örömmel fogadtátok ti is tőlem ezt a' szent tudományt,

míg azt férjfiúi teljes erővel hirdethettem, tőrészel mióta mind lelki, mind testi teheteimnek gyöngülését velem együtt tapasztalni kéntelenítettetek. A' ti buzgóságtok öszön gyanánt volt nekem, 's inkább inkább ébresztett, ha a' test és vér ezt javaslották: kedvezz magadnak! E' még ma is legbecsebb papi bére fáradozásimnak, és mind addig, míg magamról el nem felejtkezem 's nyelvem ínyemhez nem ragad, szívem' teljességéből fogom ezt mondani: A' miskolczi reformáta szent ekklezsia volt e' földön az én koronám és dicsőségem.

Csordultig töltötte pedig az Úr gyönyörűségemnek poharát az által, hogy munkásságomnak sikere nem csak e' díszes gyülekezetben határozódott, hanem kihatott egész egyházi társaságunkra. — Ugyan is nincs olly rende közöttünk az egyházi szolgálatoknak, olly lépcsője a' megiszteltetésnek, sem a' megyei, sem a' kerületi egyházi széken, mellyet elugrottam volna, vagy a' mellynek tiszteit több vagy kevesebb esztendeig ne folytattam volna, míg nem végre sok nálamnal talentomosabb, tanultabb, érdemesebb atyafiaknak elmellőztetésével ezen órállói hivatallal tiszteltettem meg a' köz bizodalom által. — Az Isten' ke-

gyelmességének ezen gazdagsága elgyengíti szívemet, megköti nyelvemet, s egyebet nem mondhatok ennél: kisebb vagyok Uram minden te irgalmasságidnál, mellyeket velem cselekedni méltóztattál!

(Itt énekeltetett el a' s. pataki nemes éneklőkar által a' nyomtatásban kijött első ének.)

Szerelmeseim az Úrban! Nem hagyhatom el e' helyet, míg áldást nem mondok mind azokra, kik által az isteni Felség előmenetelessé méltóztatott tenni szent hivatalomnak tiszteit.

Áldást hazánk' édes atyjára felséges koronás királyunkra, sőt áldást az egész felséges császári királyi ausztriai házra, mellyből származott nagy lelkű négy fejedelem' atyai védelme alatt olly csendes és békeséges életet élhettem minden isteni félelemmel és tisztességgel.

Áldást édes hazámnak' főbb és alsóbb rendű kormányzóira, közelébb ezen tekintetes nemes Borsod vármegye' nagy bölcseségű rendeire, városunk' bíraira, tanácsos férjfiaira.

Áldást a' helvétziai vallástételt követő

tiszáninneneni egyházi kerület' világi és egyházi nagy méltóságú, tekintetű, tiszteletű buzgó előjáróira, hív tagaira.

Áldást a' miskolczi reformáta szent eklézsiának bölcs előjáróira 's egész közönségére. Áldást lelkipásztoraira, mint nagybuzgóságú, hűségű tisztitársaimra, kedves testvéreimre. Áldást iskolatanítóira 's iskoláira. Áldást minden barátimra, jóakaróimra, kik készek voltak részt venni mind örömeimben, mind keserúségeimben. De áldást ellenségeimre és gyűlölőimre is, kik nagyobb nagyobb vigyázásra szoktattak, a' kígyói okosságban, és a' galambi szelídségben inkább inkább tökéletesítettek. Áldást mind azokra, kik egy vagy más úton könnyebbé 's gyönyörűségesebbé igyekeztek tenni földi pályámat.

Ah de mind ezek csak eszközök valának a' te kezeidben óh életemnek leghívebb pásztora felséges Isten! Teneked adok tehát hálákat mind azon jókért, mellyekkel életemnek ezen lefolyt ötven esztendejét, sőt egész földi pályámat megkoronázni méltóztattál. Gyenge gyermekségemben körülöttem gyakorlott atyai dajkálkodásodért, ifjúságom' csudálatos — igen csudálatos ve-

zérleléseért, férjfi koromnak megerősítetté-
seért, hanyatlott napjaimat fedező oltalma-
dért. Uram! ha angyaloknak nyelvén szól-
nék, még is elégtelen volnék jótéteménye-
idnek előszámlálására 's illendő meghálá-
lására. Szívemet szentelem hát neked há-
laadásnak oltárává, 's fogadásimat mega-
dom neked a' híveknek egész seregében,
azt mondván: Áldott légyen az Úr, ki mind
ez ideig megsegített engemet kegyelmesen!
— Bocsásd meg Uram, egész életemben, kü-
lönösen szent hivatalom' folytatásában tit-
kon vagy nyilván ejtett hibáimat azért a'
Jézusért, kiben vagyon váltságunk, bűne-
inknek bocsánatja az ő vére által.

Légy kegyelmes Uram ezután is mind
azoknak, kikkel engemet több vagy keve-
sebb kötelekkel összecsatoltál. Felsőges ki-
rályunknak, hazánknak, városunknak, egy-
házi társaságunknak, ekklezsiánknak!

Maradj meg Uram énvelem is, mert im-
már be estveledett; de te tartsad szüntelen
rajtam felemelve orczádnak világát, vezé-
relj, erősíts, vigasztalj mind addig, míg el
nem éred bennem e' földön feltett célai-
dat; akkor pedig hűneimet megbocsátván,
fájdalmimat rövidítvén, csendes természe-

37877

tes halállal végy fel te magadhoz az egek-
be; méltóztással szent színednek latasára,
a tökéletesített igazaknak társaságára,
különösen pedig azoknak társaságára, ki-
ket e földről hozzád vezérteni boldog va-
lek, Amen.

37877

REVÍZIÓ

2009 AUG 05

2

Handwritten text, mostly illegible due to fading and staining. Some characters are visible, including what appears to be '10' and '11'.

